

TARİH İLİMİNİN DİNAMİK KARAKTERİ

Ankara Üniversitesinin
2 Kasım 1955 Çarşamba
günü açılış dersi

Mevzuumuz, tarih iliminin dinamik karakteridir.

Tarih, dünyada mevcut bilgilerin hemen hemen en eskisi sayılabilir. Çünkü gelip geçmiş olayların nesilden nesile anlatılması ile başlayan tarih, yazılı vesikalara intikal ettiği günden beri, binlerce yıldır üzerinde işlenen sosyal ilimlerden biridir.

Buna göre. insan cemiyetlerinin ilk bilgi kaynağı olan tarih ilmi, bugün statik bir hal almış mıdır?

Şüphesiz ki hayır.

Çünkü tarih ilmi, hem kavim ve milletlerin kendi bünyeleri içinde, hem de beynelmilel sahada daimî bir oluş halindedir.

Her geçen dün, tarihin malı olur. En yakın dün'den, en uzak geçmiş devirlere kadar tetkik edilen tarih ilminin, bizatihi bu kadar eski bir mazisi olduğu halde, acaba niçin kesin hükümlere bağlı, statik bir duruma malik olamamıştır?

İşte bu sorunun cevabı, bize bu günün mütekâmil tarih görüşünü izah edecektir. Müspet ilimler gibi, kesin formüllere ve tecrübeye dayanarak tekrar edilmesi mümkün olmayan tarihi meseleler için, bilhassa iki cepheden meşgul olunmuştur:

1 — Birinci derecede, asıl tarih tetkiklerini meslek edinenler.

2 — Diğer taraftan da sosyologlar, filozoflar ve pedagoglar. Böylece çeşitli cephelerden mütahassıslar tarihin, mevzuunu, metotlarını ve eğitimdeki rolü hakkındaki mütalâalarını yazmışlardır.